

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשל"א

חלק א – יו"ל לש"פ בהעלותך, ט"ז סיון, ה'תשע"ז

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ רב פעלים הרב נחמן ז"ל

בהרה"ח ר' פינחס ז"ל

סודאק

שליח כ"ק אדמו"ר זי"ע במדינות אנגלי וחסמוכות לה

במשך חמישים וחמש שנה

נפטר י"ז סיון, ה'תשע"ד

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולזכות השלוחים, אני"ש, התמימים ותומכי המוסדות

ד"בית ליובאוויטש" במדינות אנגלי

ספרד, ועד"ז מנוסח ספרד לנוסח האריז"ל. ומפורסם והאריכו בזה ג"כ האחרונים בכ"מ, מהם בשו"ת מנחת אלעזר ועוד.

כיון שהכל בהשגחה פרטית וכתב אלי בענין הנ"ל אף שמפורסם הוא במעשה רב במרוקו ובסביבותי במשך כשלושים שנה ויותר, כנ"ל, אולי זהו רמז לנצל הזדמנות זו לעודדו על דבר גודל הענין וגודל הזכות דלימוד פנימיות התורה, אשר באמת אין זה שייך למנהגים וכיו"ב, כיון שהאריז"ל בעצמו הדגיש אשר מזמן ההתגלות שלו מצוה לגלות זאת החכמה. ועיין בארוכה בהקדמת תלמידו הרח"ו ל"שער ההקדמות" איך שהפצת לימוד זה נוגע בכדי למעט חושך הגלות ועד להגאולה השלמה ע"י משיח צדקנו. עיי"ש דברים נוראים ונפלאים, שמהם יובן גודל הזכות של כל אחד ואחת העושים בכיוון זה, ובפרט אלה המתעסקים בחינוך ובהדרכה רוחנית.

ידועה הטענה אשר מנהג אבותיהם בידיהם שלא למדו חכמה זו, אבל הרי האריז"ל שלל טענה זו בנוגע לענין זה, ואולי יסודו ומיוסד הוא במאמר הזהר הקדוש פ' נשא את ראש, קכד, ב בר"מ שם בשייכות לימוד פנימיות התורה לעקבתא דמשיחא, ובלי הזהר: בגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ב"י מן גלותא ברחמי. ועיין בהקדמת הרח"ו הנ"ל בארוכה,

בכבוד ובברכה

מ. שניאורסאהן

בשו"ת מנחת אלעזר: ח"א סי"א. וש"נ.
שהאריז"ל בעצמו הדגיש . . מצוה לגלות זאת החכמה: ראה תניא אגה"ק רסכ"ו (קמב, ב).
בהקדמת תלמידו הרח"ו ל"שער ההקדמות": נדפסה ג"כ בהוספה לקונטרס עץ החיים.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ בהעלותך, ט"ז סיון, הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתועדות ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'תשל"א, הנחה בלתי מוגה (חלק שני י"ל אי"ה לש"פ שלח הבע"ל).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ג' בהעלותך, י"ב סיון, ה'תשע"ז,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2017 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5777 • 2017

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ב

בי"ה, י"ז מנחם אב, ה'תשמ"א
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הרב ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיי"ט סיון, שהגיעני באיחור זמן רב, ולא הי' הזמן גרמא להשיב קודם לכן,

מפורסם הדבר אשר כששלח כ"ק מו"ח אדמו"ר שולחיו הראשונים למדינת מרוקו לפני שלשים שנה ויותר לעבוד שם בהפצת התורה והיהדות, ובפרט בשטח החינוך, היתה הוראה שלו להשלוחים להפיץ לימוד התורה, הן תורת הנגלה והן פנימיות התורה, תורת החסידות וכו', ובנוגע למנהגי ישראל ולנוסח התפילה וכיו"ב לתת לכאו"א להתנהג כפי רצונם ולא ללחוץ או לכפות עליהם ח"ו מנהגי חב"ד. ביחד עם זה מובן גם כן שהשלוחים המשיכו בנוסח תפילה שלהם ובמנהגייהם הם, ובאופן שלא יהי' שייך ללא תתגודדו וכו'. ואשר לתלמידים והתלמידות, הי' תלוי ברצונם; חלק מהם המשיכו במנהגייהם לפני זה וחלק החליטו לאחרי העיון וההתבוננות — והחליטו **על דעת עצמם** (והנני מדגיש זה) להתנהג לפי מנהגי חב"ד כולם או חלקם, ועד"ז בנוגע לנוסח התפילה.

והרי זה גם כן על דרך הנוהג שכמה מחלפים מנוסח אשכנז לנוסח

ב

מצילום האגרת. נדפסה בקובץ הערות התמימים ואנ"ש — מנשטער, גליון יז (י"ד שבט תשנ"ח) ע' 45. והיא לא' מתושבי אנגליא שהי' מבקר לעתים תכופות במדינת מרוקו, ובא' מביקוריו שם ראה אשר א' ממכריו שינה את מנהגו והחל להתפלל בנוסח האריז"ל וכו' (לטענתו — בהשפעת השלוחים במקום), והתמרמר ע"ז במכתבו לרבינו — איך אפשר להחליף הנוסח וכו'.

כששלח כ"ק מו"ח אדמו"ר .. למדינת מרוקו לפני שלשים שנה ויותר: בימים שלפני ההסתלקות, יו"ד שבט ה'שי"ת — ראה אג"ק ח"ג אגרת תקנט. ח"ד אגרת תתסז. אינו חכ"א אגרת ז'תתקב. שלשלת היחס וראשי פרקים מתולדות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ב"היום יום" בתחלתו (תש"י). ועוד.

היתה הוראה שלו .. למנהגי ישראל ולנוסח התפילה .. להתנהג כפי רצונם: ראה גם משיחות י"ט כסלו, וש"פ וישב כ"ף כסלו, ה'תשד"מ (לקו"ש חכ"ה ע' 376; תו"מ התועדויות תשד"מ ח"ב ס"ע 682 ואילך). ועד"ז — אג"ק חט"ז אגרת ח'תתסח.

ובאופן שלא יהי' שייך ללא תתגודדו: ראה פסקי דינים לכ"ק אדמו"ר הצ"צ — או"ח סרל"ו. וש"נ.

בס"ד. שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשל"א.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. התוועדות בשבת מברכים החודש — הנהיג כ"ק מו"ח אדמו"ר, שייסד את התקנה ששבת מברכים יקבע ליום התוועדות¹.

ומזה מובן, שכאשר ישנו ענין מיוחד בחודש מסויים ששייך אליו, הרי זה שייך במיוחד להתוועדות דשבת מברכים החודש — אע"פ שענין ההתוועדות ישנו בכל שבת מברכים החודש; וכמו בכללות ענין החדשים, שיש ענינים שהם בכל החדשים בשוה, ויש ענין מיוחד לכל חודש שבו חלוק משאר החדשים, ועד"ז בנוגע לשבת מברכים החודש.

ובכן: שבת מברכים חודש תמוז שייך במיוחד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, כיון שבחודש תמוז — בי"ב וי"ג בו — נגאל ממאסר.

ויש להוסיף ולהעיר, ששבת מברכים הוא לעולם בסיום וגמר החודש שלפניו (שממנו נמשכת ברכה ונתינת-כח על החודש הבא), כך, ששבת מברכים חודש תמוז הוא בסוף חודש סיון. ובזה מודגשת השייכות המיוחדת לענין המאסר והגאולה — שהרי המאסר הי' בט"ו סיון, והגאולה היתה בי"ב-י"ג תמוז, כך, ששבת מברכים תמוז הוא בין המאסר לגאולה, וקשור עם שניהם.

ומזה מובן, שההתוועדות דשבת מברכים תמוז קשורה במיוחד עם ענין המאסר והגאולה, שכן, אע"פ שבחודש תמוז יש כמה ענינים, וענינים עיקריים שנוגעים לכלל ישראל, הרי המיוחד בענין המאסר והגאולה שיש לו שייכות הן לחודש סיון (שבו הי' המאסר) והן לחודש תמוז (שבו היתה הגאולה), משא"כ כל שאר הענינים שייכים או לחודש סיון או לחודש תמוז, אבל לא לשניהם יחד.

ב. והנה, כשמדובר אודות זכרון על מאורע שאירע כמה שנים לפני"ז, יש מקום לשאלה:

ידוע גודל הזהירות שצ"ל מענין של דברים בטלים — כפי שמבאר הרמב"ם בפירושו המשניות לאבות² בנוגע לחלקי הדיבור, וכפי שמבאר

1) אג"ק שלו ח"ד ע' תכג (נעתק ב"היום 2) פ"א מי"ז.
יום" כו כסלו).

רבינו הזקן בתניא³ העונש אפילו על דברים בטלים בהיתר (כשאינן זה קשור עם ביטול תורה — כפי שמבאר איך יתכן מציאות כזו), וכמבואר בארוכה בספרי קבלה חומר הענין שבזה.

וכיון שכן, אינו מובן מהו הענין לזכור ולהתבונן ולספר אודות מאורע שאירע בעבר, שעששו אינן בעלות עליו — דלכאורה הרי זה ענין של דברים בטלים?!

אך ישנו הביאור בזה ממייסד ההתוועדות בעצמו — שענין הזכרון צריך להיות באופן שבשעת סיפור הדברים חוזרים וחיים ("מ'לעבט-איבער") ענין זה כפי שאירע בפעם הראשונה,

— וכידוע הסיפור בזה (כפי שכבר נדפס בלקוטי דיבורים⁴) אודות איש-חיל שסיפר ותיאר איך שעמד פעם לפני המלך כו', עד שהתעלף מרוב פחד, כיון שחזר וחווה ("איבערגעלעבט") את כל הענין כמו בשעה שעמד לפני המלך בפועל —

ואז באים מזה גם אותן התוצאות שהיו בפעם הראשונה.

ולהעיר: אפילו סתם סיפור אודות מאורע שאירע בעבר, באופן שלמדים מזה הוראות בנוגע לענינים שמשתלשלים מזה בזמן שלאח"ז — די בכך שלא יחשב כדברים בטלים; אבל שלימות ענין הסיפור — הרי זה דוקא כשחוזרים וחיים זאת באותו אופן כפי שאירע בפעם הראשונה.

ומזה מובן בנוגע לשבת מברכים תמוז, שכאשר נזכרים על ענין המאסר והגאולה, הרי זה צריך להיות באופן שחוזרים וחווים זאת עם כל הפרטים כמו בפעם הראשונה.

ג. ובכך:

שבת מברכים תמוז בשעת המאסר, הי' לפני כל הפלאים שאירעו אח"כ ביי"ג תמוז. ולכאורה, היתה צריכה להיות ההנהגה אז ע"פ דרך הטבע, דכיון שיש דין בתורה ש"אין סומכין על הנס"⁵, היו צריכים לעשות כל הענינים לאחרי החישוב וההתבוננות כיצד יתנהלו הדברים בדרך הטבע.

אבל לפועל רואים כיצד היתה הנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר — שצוה להמשיך את העבודה כמקודם! כך צוה מיד קודם שלקחו אותו למאסר⁶,

הוספה

א

בי"ה, ג' כסלו תשכ"א
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ רב פעלים
מוה' שניאור זלמן שי' הלוי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק — נתקבל מכתבו ממוצש"ק בו מזכיר גם ע"ד עליית האורחים שי'. וכדרכו מסתפק... בשורה אחת! אף שתקוטי שמתאים לבקשתי, מסרו האורחים בפרטיות מהמדובר כאן ע"מ שיפעלו הדבורים פעולתם גם באה"ק ת"ו.

לכתבו אודות הנוסח, — מכמה טעמים אין מקום להכריח את מי שהוא לשנות הנוסח בו מתפלל. ובפרט אודות המדובר — עדה גדולה ושלימה של אחביי החרדים לדבר הי' שיש להם נוסח מאות שנים, מנהג אבותיהם. אף שמוכן שבאם חלק מהם רוצה מעצמו לשנות הנוסח — שאני הוא בהחלט, וק"ל.

בברכה שהוא וזוגתו תחי' יגדלו את בתם הכי צעירה שפרה לאה, עם שאר ילידיהם, שיחיו, לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ויהי זה מתוך מנוחה שמחה וטוב לבב, ובענינים הכללים גם יחד.

והרי נמצאים אנו בחדש כסלו, חדש הגאולה והנסים, ובאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור, שהרי הלכה כבי"ה.

בברכה לבשו"ט וגם בעניני הרשת

מ. שניאורסאהן

א

מצילום האגרת. נדפסה ב"מענה מלך" ח"א ע' 18.

מוה' שניאור זלמן שי' הלוי: לוי, פ"ת.

דמוסיף והולך... הלכה כבי"ה: שבת כא, ב. טושו"ע או"ח סתרע"א ס"ב.

אנשים כשרים, ולהשלח ע"י משה רבינו, שענינו — תורה, כמ"ש⁵⁰ "זכרו תורת משה עבדי", והיינו, שידוע מלכתחילה שההנהגה במעשה בפועל צריכה להיות כפי הוראת התורה ("נעשה"), ואז יכול וצריך לחקור ולדרוש בשכלו ("נשמע").

וכאשר ישנה ההקדמה ד"נעשה", ולאח"ז חוקר ודורש בשכלו ("נשמע") בגלל שזהו ציווי ושליחות התורה — אזי יכול להיות בטוח שחקירת ודרישת השכל תהי' בדרך הישרה, וכדברי רבא בנוגע להקדמת נעשה לנשמע (במענה לטענת הצדוקי: "עמא פזיזא דקדמיתו פומיכו לאודניכו"): "תומת ישרים תנחם"⁵¹.

והיינו, שאי אפשר להתחיל עם ענין השכל לבדו, כיון שהשכל עלול להיות מוטעה בהבנת הענין, מצד השוחד דאהבת עצמו או תאוות עצמו; ולכן צריך להתחיל עם ענין הקבלת עול, ואז תהי' גם הבנת השכל בדרך הישרה, ע"פ התורה — שגם זה נכלל במ"ש "תומת ישרים תנחם", כיון ש"ישרים" קאי על התורה, שנקראת "ספר הישר"⁵².

טז. וכאשר ההנהגה היא באופן כזה, שמשמש בשכלו להבין כל דבר לאשורו, וביחד עם זה, אינו מסיק מסקנות משלו שפוגעות במעשה בפועל, כיון שהיסוד הו"ע הקבלת עול — אזי נעשה (כדברי יהושע וכלב) "טובה הארץ מאד מאד"⁴³, ב"פ מאד (כמבואר בלקו"ת⁵³).

ואז פועל לא רק בנוגע לעצמו, אלא כמ"ש⁵⁴ "ויהושע בו נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים ההם", כפירוש רש"י ש"נטלו חלקם של מרגלים בארץ וקמו תחיתהם לחיים", והיינו, שגם מקום שממה (מתורה) — חלקם של המרגלים שלא הי' יכול להנתן להם ובמילא נשאר מקום שממה — מהפכים אותו ועושים ממנו חלק מארץ ישראל בשלימות.

וכל זה — בגלל שלא עשו החלטות משלהם, בידעם שבנוגע למעשה בפועל צריכים לקיים את רצונו של הקב"ה, ואז ישנו לא רק ענין המעשה, אלא גם כל פרטי הענינים דמחשבה דיבור ומעשה בשלימות, וגם מוחין ומדות בשלימותם, ומתוך שמחה וטוב לבב.

* * *

יז. מאמר (כעין שיחה) ד"ה שלח לך אנשים וגו'.

* * *

וכן בשעה שביקרו ופגשו אותו במאסר, חזר והורה, שמבלי הבט על כל הענין, ימשיכו כמקודם את כל העבודה — אותה עבודה שגרמה את המאסר!

ולכאורה, ע"פ ההוראה ש"אין סומכין על הנס" — אין מקום כלל להנהגה כזו:

עמדו אז במצב של סכנה, וסכנה של פקוח־נפשות בפועל.

ואפילו אם נאמר שההנהגה היתה באופן של מסירת־נפש,

— לפי הדעות שמותר למסור נפש כל העבירות (כידוע הפלוגתא והשקו"ט בזה בדברי הפוסקים⁷), והיינו, שהחיוב ד"יהרג ואל יעבור" הוא רק על ג' העבירות כו', ואילו בשאר הענינים הרי זה רק ענין של מדת חסידות שתלוי בהרגש האדם, שאם רוצה, יכול למסור נפשו על כל הענינים⁸ — הרי ענין המס"נ שייך רק כאשר פועלים עי"ז דבר־מה — בנוגע לעצמו או בנוגע לסביבה כו'; אבל אם לא פועלים מאומה — אין מקום לכאורה לענין של מס"נ.

וא"כ, אינו מובן כלל מה הי' ענין המס"נ, בה בשעה שלא היו יכולים לפעול מאומה — שהרי מדובר אודות מלוכה אדירה, שבשום אופן לא היו יכולים להלחם נגדה!

בשעה שהם החליטו שהגיע הזמן לגלות שהם יודעים מי הוא זה שמנהל ומנהיג את כל העבודה,

— הם ידעו זאת עוד מקודם לכן, אלא שמאיזו סיבה היתה שיטתם לא לגלות שהם יודעים, ולהתעלם מזה. אבל בשלב מסויים החליטו שעד כאן ותו לא —

ועבודה זו לא יכולה להימשך הלאה, שלכן באו לקחתו למאסר — אזי לא היו יכולים לעשות מאומה!

כל זמן שהתעלמו מזה — היו יכולים להמשיך העבודה בדרך הטבע; אבל בשעה שהחליטו שלא לאפשר את המשך העבודה — לא היו יכולים לעשות מאומה, לכאורה, שהרי אי אפשר להלחם נגדם.

ואעפ"כ, מבלי הבט על כך, הורה רבינו נשיאינו להמשיך העבודה כמקודם!

7) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ה ה"ד, "וביחס לגדר "בשעת הגזירה" וכו', ראה ובכס"מ שם. טרוש"ע יו"ד רסק"נ, ובנ"כ שם. בלח"מ על הרמב"ם שם ה"ג ד"ה והוא 8) בבטאון חב"ד גליון מא ע' 11: שיעמוד וכו'. המערכת".

50) מלאכי ג, כב.

51) משלי יא, ג. שבת שם (סע"א ואילך).

52) יהושע יו"ד, יג. שמואל-ב א, יח.

וראה ע"ז כה, א.

53) פרשתנו לו, ב ואילך.

54) שם, לח.

היתה זו מדינה בת 200 מליון אנשים, שחיו ב"דיקטטורה", באופן שכולם הוצרכו ללכת בדרך מסויימת, ובלשון המדרש: "כל העולם כולו מעבר אחד"; ואעפ"כ, במעמד ומצב זה הורה כ"ק מ"ח אדמו"ר — כמו אברהם שהי' "מעבר אחד" — שלא להתחשב בעניינים של חשבונות ושקו"ט, אפילו לא שקו"ט של הלכה, אלא להמשיך את העבודה, ואדרבה: בתוספת התעוררות עידוד וחזוק, בשם זה שנלקח למאסר!

ד. ומזה למדים הוראה גם עתה:

כאשר יהודי מסתכל סביבו, רואה, שיש עניינים שבדרך הטבע יוכל לעשותם. — הוא אמנם יצטרך להתייגע על זה, אבל, כיון שרואה שיוכל להצליח בדרך הטבע, אזי מוכן להשתדל ולהתייגע, להתעלות מהגבלת טבעו, ולוותר על אכילה ושינה ("ניט דערעסן, ניט דערשלאָפן") וכו' וכו', כי, בידעו שסוכ"ס יקויים ה"מצאת", כדאי לו ה"געת"¹⁰; כדאי כל היגיעה וההשתדלות, כיון שסוכ"ס יפעל את הענין.

אבל כשמדברים עמו אודות ענין שבדרך הטבע אינו רואה כיצד יוכל לפעול זאת — אזי טוען: לשם מה עליו להתייגע על ענין שבין כך ובין כך לא יוכל לפעול?! — חבל על הזמן וחבל על הטירחא, ומוטב שיתעסק בעניינים שבדרך הטבע יש אפשרות לפעול אותם.

ולדוגמא — בענין לימוד התורה:

כשבאים ליהודי שעדיין לא למד אל"ף-בי"ת, ודורשים ממנו להתחיל ללמוד אל"ף-בי"ת — אזי הוא מוכן ומסכים על כך. ועד"ז כשדורשים ממנו ללמוד נגלה דתורה — יודע שיוכל להבין, ולכן מתייגע ולומד; אבל כשדורשים ממנו ללמוד פנימיות התורה — טוען שזהו ענין שלא בערך השגתו, ולא יוכל להבין, וא"כ, לשם מה עליו להתייגע על זה?! — מוטב שילמדו עמו אל"ף-בי"ת (או אל"ף-בי"ת של יהדות), ואח"כ ילכו בסדר מסודר בעילוי אחר עילוי, עד שיגיע ללימוד פנימיות התורה!

ועד"ז בנוגע לקיום המצוות:

כשדורשים מיהודי להתחיל לקיים מצוות — אזי הוא מוכן ומסכים לעשות זאת, למרות שצריך לשנות את טבעו ודרכו בחיים. אבל רצונו לעשות זאת בסדר מסודר: תחילה יקיים מצוות שהם מדאורייתא, ואח"כ מצוות שהם מדרבנן, מנהגים, ועד לעניינים של הידורים, לפני משורת הדין; אבל כשדורשים ממנו להתחיל מיד לקיים הידורים —

זה, לא רק לילך ברגלים, אך לפועל, הלכו רק הרגלים, ללא השכל... כך, שכאשר שואלים אותו (בחזרתו) מה הי' הפס"ד, אינו יודע!...

ובכן: התורה אומרת שיהודי צריך להשתמש בשכלו! — צריך אמנם להזהר שהשכל לא יפגע במעשה בפועל, אבל בודאי צריך לנצל את השכל.

וכן הוא הסדר בנוגע לקיום המצוות:

בנוגע לתפילין — ישנו ציווי הקב"ה שיהודי צריך להניח תפילין במעשה בפועל; אבל צריך להשתמש גם בשכל — לברר היכן יכול לקנות תפילין כשרות ומהודרות, על מי אפשר לסמוך בזה, וכל שאר הפרטים שבזה.

ויתירה מזה: כל ענין התפילין הוא — לשעבד המוח והלב לעבודת ה' (כמ"ש רבינו הזקן בשו"ע⁴⁶), והיינו, שאין הכוונה לשלול את ענין השכל והרגש ("ער האָט ניט קיין קאַפּ און האָט ניט קיין געפיל"); אדרבה: יש לו מוחין, עם כל ה"שטורעם" שבענין המוחין, אלא שצריך לשעבד את המוחין להקב"ה. ואם מישהו יאמר שרצונו לקיים מצות תפילין באופן שיבטל את מוחו, וימלא את רצונו של הקב"ה רק מצד קבלת עול מלכות שמים — הרי זה היפך ענין התפילין, שענינים הוא לשעבד להקב"ה את המוחין שיש לו, היינו, להשתמש בשכלו כדי להבין עד כמה שיד שכלו מגעת, אלא שהבנת השכל תהי' באופן של שעבוד לעבודת ה'. ועד"ז בנוגע לכל המצוות — שהיסוד לזה הו"ע המעשה בפועל, מצד קבלת עול, כמו במ"ת "שהקדימו ישראל נעשה לנשמע"⁴⁷,

— כמבואר במפרשים⁴⁸ ש"נשמע" כאן הוא מלשון "דבר כי שומע עבדך"⁴⁹, שפירושו הבנה והשגה (שהרי אי אפשר לפרש שהכוונה היא לשמיעה כפשוטה, דא"כ, איך שייך לומר "נעשה" קודם ל"נשמע", הרי אי אפשר לעשות לפני ששומעים מה שצריך לעשות, ועכצ"ל, שהכוונה היא לענין ההבנה וההשגה) —

והיינו, שעוד לפני ההבנה וההשגה צריך לידע שבנוגע למעשה בפועל עליו לקיים ("נעשה") את ציווי הקב"ה; אבל לאח"ז צריך להשקיע את שכלו, להבין ולהשיג ("נשמע") עד כמה שיד שכלו מגעת.

טו. וזוהי ההוראה מכללות הענין ד"שלח" — שצריך לשלוח מרגלים כדי לערוך חקירה ודרישה בשכל כו', אלא שהם צריכים להיות

(48) ראה גם המשך תרס"ו ע' תקכט.

(49) שמואל-א ג, ט"ו"ד.

(46) או"ח סכ"ה ס"א. וש"נ.

(47) שבת פח, א.

(10) מגילה ו, רע"ב.

(9) ב"ר ספמ"ב.

ולכן שלח משה את המרגלים, באמרו "עלו זה בנגב וגו'"³⁹, כפירוש רש"י: "הוא הי' הפסולת של ארץ ישראל (ב"ארץ טובה ורחבה"⁴⁰ גופא), שכן דרך התגרים, מראין את הפסולת תחלה אח"כ מראין את השבח", "וראיתם את הארץ מה היא וגו'", ככל פרטי הדברים שבוז — שעי"ז יוכלו לידע באיזה אופן לערוך את המלחמה דכיבוש הארץ.

אמנם, כל זה הוא רק בנוגע לאופן הכניסה לארץ ישראל, אבל בנוגע לעצם ענין ההליכה לארץ ישראל — לא בשביל זה נשלחו המרגלים; על זה הי' ציווי הקב"ה לילך לארץ ישראל.

ולכן, כאשר המרגלים חזרו משליחותם ואמרו שכיון ש"עז העם היושב בארץ וגו'" לכן "לא נוכל לעלות אל העם"⁴¹ (היפך דברי כלב ויהושע: "עלה נעלה וירשנו אותה"⁴², "טובה הארץ מאד מאד"⁴³) — הי' חטאם בכך שלקחו את ה"בעלות" (לא רק להוסיף עוד פרטים, אלא) להסיק ולהחליט בנוגע לכללות ענין ההליכה לארץ ישראל באופן שהוא נגד ציווי הקב"ה.

יג. וענין זה מהוה הוראה לדורות, ולכן מספרת התורה בארוכה את סיפור המרגלים — לא כדי לספר בגנותן של ישראל, ובפרט ש"אותה שעה כשרים היו"⁴⁴, אלא לצורך לימוד ההוראה:

הענין ד"שלח" כשלעצמו הוא דבר טוב, שכן, התורה אינה חוששת מטבע ושכל וכו' — אדרבה: התורה דורשת לערוך חקירה ודרישה כו', שלכן שלח משה רבינו את המרגלים לתור את הארץ, לידע באיזה אופן יש לערוך את המלחמה, שבשביל זה יש להשתמש בשכל, ולהבין את כל הפרטים ופרטי פרטים כו'.

צריך רק להזהר שהבנת השכל לא תביא אותו לידי מסקנא משלו בנוגע לפועל בניגוד לציווי הקב"ה, שכן, ענין זה אינו ניתן לבעלות השכל; בנוגע למעשה בפועל צריך לקיים את ציווי הקב"ה, אבל עצם ענין ההבנה וההשגה בשכל — הרי זה דבר טוב.

יד. ענין זה קשור עם המדובר בהתוועדויות שלפנ"ז⁴⁵ אודות אלו שנשלחו לפעול ענין מסויים, מתוך תקוה שישקיעו גם את שכלם בענין

(39) פרשתנו שם, יז.

(40) שמות ג, ח.

(41) פרשתנו שם, ל.

(42) שם, לא.

(43) שם יד, ז.

(44) פרש"י שם, ג.

(45)

טוען שאין הדבר ביכלתו, כיון שלעת עתה אינו שייך לעניני הידורים, ואינו רואה דרך שיוכל לעשות זאת.

ועל זה באה ההוראה משבת מברכים תמוז — שמבלי הבט על כך שבדרך הטבע לא היו יכולים לפעול מאומה, שהרי לא היתה דרך ללחום נגד מלוכה חזקה כזו, הורה רבינו נשיאנו להמשיך את העבודה כמקודם, ודוגמתו בעבודת כל אחד, שנדרש ממנו להתייגע גם על ענין שחושב שלא יוכל לפעול בו כיון שאינו שייך אליו, כמו מי שחושב שאין לו שייכות ללימוד פנימיות התורה, ולהידור בקיום המצוות, שיכולים לדרוש ממנו להתייגע בלימוד פנימיות התורה, ולהדר בקיום המצוות.

ואע"פ שלכאורה אין זה ע"פ סדר, שכן, מי שרק מתחיל לקיים מצוות, צריך לקיים תחילה המצוות שמדאורייתא, ואח"כ יקיים גם המצוות שמדברי סופרים, גדרים וסייגים ועד להידורים — הנה בשנים כתיקונם הוצרכה להיות העבודה ע"פ סדר, אבל לא בזמננו זה, שנמצאים בתקופה אחרת, וכידוע מכתב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע¹¹ "שלא יש עתה סדר והדרגה באופני הברורים כו'", אלא העבודה צריכה להיות באופן ד"חטוף ואכול חטוף ואישתי"¹²; היכן שישנו ניצוץ — צריך לבררו, ולכן, אם רק יש ענין של הידור מצוה, צריך לקיימו.

והכח על זה — כיון שכ"ק מו"ח אדמו"ר כבר סלל את הדרך עבור כל בני, כך, שעכשיו יש בכחו של כל אחד מישראל לעשות ענינים כאלו שהוא בעצמו אינו רואה כיצד יוכל לפעול אותם, ולדוגמא — לקיים לא רק מצוות שחיובם מן התורה, כמו כשרות, מקוה וכיו"ב (ענינים כאלו שאודותם דובר בשעת המאסר), אלא גם עניני הידורים כו'.

ה. וכל זה — בנוגע לשבת מברכים תמוז, עוד לפני שמגיעים ל"ב תמוז, שאז יש מקום לטענה שיכולים אמנם לפעול עליו לעסוק בעבודה זו, אבל באמת אינו שייך לזה, ועושה זאת רק מצד קבלת עול; ועל זה אומרים לו, שמיד לאח"ז אירע נס הגאולה ב"ג-י"ג תמוז, שאז נתברר שיכולים להמשיך בכל העבודה ללא הפרעות (ולא כמו שחשבו תחילה שאין אפשרות בדרך הטבע שיוכלו לפעול זאת), כך, שהעבודה יכולה להיות גם בשמחה כו'.

וענין זה שייך לכל אחד ואחד — כפי שמייסד תקנת ההתוועדות בעצמו כותב במכתבו¹³, שהגאולה לא היתה ענין פרטי שלו בתור איש פרטי,

(11) אג"ק שלו ח"א ע' רסו. וש"נ.

(13) אג"ק שלו ח"ב ע' פ. וש"נ.

(12) עירובין נד, א.

אלא היתה זו גאולה של כלל ישראל, גאולה לכל אלו שהולכים בדרך זו ואלו שרוצים לילך בדרך זו, כך, שכל אחד נגאל מכל הענינים המבלבלים הן מעצמו והן מבחוץ, ורואה שגם הענינים שעד עתה חשב שאין ביכולתו לפעול — הרי הם שייכים אליו, ובדרך הטבע יכול לפעול אותם.

וכל זה — לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם בנוגע לפעולה על הזולת, והיינו, שלאחרי שמשנה את מעמדו ומצבו, ומן הקצה אל הקצה, הנה כשפוגש למחרת יהודי שעומד עדיין במעמדו ומצבו כמו אתמול, צריך לומר לו: אתמול עמדתך גם אני במעמד ומצב כזה, אבל לאח"כ השתנית (כ'האָב זיך איבערגעשטעלט) לגמרי, ולכן הנני תובע גם ממך, שמבלי הבט על מעמדך ומצבך, תשנה את עצמך, ותתחיל לקיים ענינים שלכאורה הם שלא בערך לגמרי — שזהו ענין של גאולה.

וההתחלה בזה היא בשבת מברכים תמוז, שבו מברכים את החודש — כל ימי החודש, כולל גם י"ב תמוז — כל פרטי הענינים ד"לחיים ולשלום, לששון ולשמחה וכו' וכו',¹⁴ ובמילא נעשים כל הענינים מתוך שמחה וטוב לבב, וכל אחד רואה פי טוב בעמלו, הן בנוגע לעצמו והן בנוגע למושפעי, ועד שפועל על כל הסביבה שלו — שאצל כל אחד מהם יהי ענין הגאולה.

ומכל הגאולות הפרטיות — באים לגאולה הכללית של כלל ישראל, גאולה השלימה והאמיתית ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

ו. אך עדיין יכולים לטעון:

הן אמת שנשיא הדור סלל את הדרך עבור כל מי שרוצה לילך בה, אבל אעפ"כ, יש בזה כמה חילוקים — שהרי אינו דומה מי שאוחז כבר בסוף הדרך למי שאוחז באמצע הדרך, בהתחלת הדרך, או שעדיין צריך לעלות על הדרך; וכמו"כ רואים במוחש שלא כל הדרכים שוות: יש דרך שמיועדת להולך רגל, יש דרך שמיועדת לרוכב על סוס וחמור, ויש דרך שבה יכול לעבור רק מי שנוסע במכונית או פורח באויר.

וכיון שכן, הרי אי אפשר להשוותו לנשיא הדור שהוא יחיד בדורו, אלא זהו דבר שתלוי בכשרונותיו של כל אחד.

ובמילא טוען מי שנמצא בהתחלת הדרך, ויתירה מזה, שעדיין צריך לעלות על הדרך — שהוא אמנם מסכים ומוכן לעסוק בענינים שאינם

יב. ובהקדם הקושיא המפורסמת בנוגע למרגלים (כמדובר כמ"פ³⁰): מה מרעישים כ"כ אודות המרגלים שחזרו ואמרו ש"עז העם היושב בארץ וגו'³¹ — הרי משה רבינו שלח אותם כדי לראות "את הארץ מה היא ואת העם היושב עלי' החזק הוא הרפה גו' ומה הערים גו' הבמחנים אם במבצרים וגו'³², וא"כ, היו צריכים לומר את האמת³³: "באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש היא", וביחד עם זה, "עז העם וגו' והערים בצורות וגו' וגם ילידי הענק ראינו שם ("אנשי מדות גו' ונהי בעינינו כחגבים וגו'³⁴) עמלק יושב וגו'" — שזה הי' המצב לאמיתתו, וא"כ, הוצרכו לומר זאת, ואדרבה: אם לא היו אומרים זאת, היו מועלים בשליחותם, וא"כ, מה מרעישים כ"כ אודות דברי המרגלים!?

והביאור בזה — שמשה רבינו שלח אותם רק לתור את הארץ, אבל לא להסיק מסקנות; את המסקנא ידע משה רבינו — שכאשר הקב"ה מצוה ללכת לארץ ישראל — צריכים ללכת לארץ ישראל³⁵, ולא רק בגלל שצריך לצייט להקב"ה קבלת עול, אלא כיון שהקב"ה מצוה ללכת לא"י הבין משה ע"פ שכל שצריך ללכת לא"י.

ומה שמשה רבינו שלח מרגלים לתור את הארץ — אע"פ שהקב"ה אמר לו "אני איני מצוה לך", וא"כ, הי' צריך להבין שאין זה דבר פשוט וחלק ("עפעס איז דאָ ניט גלאַטיק")... — הרי זה בגלל שהונח אצלו בפשטות שיש צורך בשילוח המרגלים כדי לידע כיצד לערוך את המלחמה דכיבוש הארץ באופן שיעשו כל מה שיכולים בדרך הטבע (שהרי "אין סומכין על הנס").

ובפרטיות יותר:

כבר נאמר לפנ"ז³⁶ "וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים", היינו, שיצאו עם כלי זיין³⁷ — בגלל שהוצרכו לכבוש את ארץ ישראל ע"י מלחמה. וכיון שכן, צריך להתנהג "כדרך כל הבאים להלחם בארץ נכרי' ששולחים לפנייהם אנשים לדעת הדרכים ומבוא הערים וכו'³⁸, לפי שאינו דומה סוג כלי זיין הדרוש לכיבוש ערים בצורות לסוג כלי זיין הדרוש לצורך כיבוש ערי הפרוות, וכן אינו דומה סוג כלי זיין הדרוש למלחמה עם "ילידי הענק" לסוג כלי זיין הדרוש למלחמה עם אנשים רגילים.

(30) ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז דאשתקד ס"י (תו"מ ח"ס ע' 488 ואילך). וש"ג.
(31) פרשתנו יג, כח.
(32) שם, יח ואילך.
(33) שם, כז ואילך.
(34) ראה גם ש"פ עה"פ.
(35) כ"ק אדמו"ר שליט"א השתמש כאן בביטוי "סטאַטוס קוואַ" (המצב הקיים).
(36) בשלח יג, יח.
(37) ראה פרש"י עה"פ.
(38) דברים א, כב.

שישנו ענין התפלה, שעל ידה משתנה בשעתא חדא וברגעא חדא מן הקצה אל הקצה, מ"ארצה" — "השמימה", וזוהי הנתינת כח שיוכל לילך בדרך זו, ולפעול ענינים שלכאורה אינם בערך כלל לכחות שלו, כיון שלאמיתו של דבר הרי זה שייך אליו ובכחו לפעול זאת.

וענין זה קשור גם עם הגאולה די"ב תמוז — כפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁵ שבשעת המאסר התעסק בענין התפלה, ובאופן של תפלה באריכות, וגם ידוע²⁶ אודות ה"צעטיל" שמצאו על שולחנו לאחר שנלקח למאסר בנוגע לענין דאמירת תהלים — תהלות ותשבחות, שזהו גם ענין התפלה. ומזה מובן שע"ז נתן כח לכל אחד שיוכל להיות אצלו ענין התפלה כדבעי.

וע"ז מצליחים בכל הענינים, ועד שפועלים את ענין הגאולה, שכפי שהי' אז — כן תהי' לנו, שבקרוב ממש יוצאים מהגלות²⁷.

* * *

י. פרשת השבוע שקורין בתורה בשבת מברכים תמוז בשנה זו היא — פרשת שלח.

וגם ענין זה מהוה הוראה — כפתגם רבינו הזקן (שכ"ק מו"ח אדמו"ר, מייסד תקנת ההתוועדות, חזר עליו כמ"פ²⁸) שצריכים לחיות עם הזמן, דקאי על פרשת השבוע.

ובפרט שיכולים למצוא — ואכן מוצאים — בפרשת השבוע ענינים שיש להם שייכות לשבת מברכים תמוז.

יא. שם הפרשה הוא: "שלח". וכיון ששמו אשר יקראו לו בלשון הקודש מורה על תוכן הדבר הנקרא בשם זה²⁹, הרי מובן, שתוכן הפרשה הוא "שלח" — "שלח" בלבד, ולא "שלח לך", שהרי שם הפרשה אינו "שלח לך", אלא "שלח" בלבד.

והנה, אע"פ שלאח"ז ניתוסף הענין ד"שלח לך", כפירוש רש"י: "לדעתך", שאז יש צורך להבטיח שלא יומשך בדרך עקלתון כו' — הנה הענין ד"שלח" כשלעצמו הוא ענין טוב, שהרי פירושו כפשוטו הוא ציווי ועצה טובה.

ומזה מובן, שיש ללמוד הוראה מהענין ד"שלח" כשלעצמו.

(25) ראה גם תו"מ חל"ד ע' 141. וש"נ.
 (26) אג"ק שלו ח"א ע' תקצט. וש"נ.
 (27) חסר הסיום (המור"ל).
 (28) סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך (נעתק ב"היום יום" ב חשון).
 (29) ראה תניא שעהיחודה"א פ"א. ובכ"מ.

בערכו כלל, אבל זהו דבר שמוכרח ליקח זמן ארוך ביותר, דכיון שמעולם לא הלך בדרך זו, וצריך לשנות את דרכו בחיים ולהתחיל לילך בה, הרי זה דבר קשה עבורו, ורק לאחריו כן צריך לעבור את כל הדרך, ולכן יהי' מוכרח לילך לאט לאט, צעד אחר צעד, עד שיגיע לתכלית הדרושה, ובמילא יקח הדבר זמן רב: ימים, שבועות, חדשים ושנים.

ז. והמענה הוא — שבשביל זה ישנו ענין התפלה:

איתא בספרים¹⁵ שתפלה ענינה "סולם" (שהתחלתו אמנם באופן ש)מוצב ארצה (אבל) וראשו מגיע השמימה¹⁶, וכפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁷ (מייסד תקנת ההתוועדות), ש"ארצה" (בתוספת ה') היינו למטה מ"ארץ" סתם, ו"שמימה" (בתוספת ה') היינו למעלה מ"שמים" סתם, וענין התפלה הוא — להעלות את האדם מ"ארצה" (שלמטה מ"ארץ" סתם) "השמימה" (שלמעלה מ"שמים" סתם).

ואע"פ שתפלה היא עבודה שמלמטה למעלה — אין בזה מדידות והגבלות, כך, שבשעתא חדא וברגעא חדא יכולים להשתנות מן הקצה אל הקצה. — בסולם דתפלה יש אמנם כמה שלבים, אבל, גם השלב הראשון שבתפלה, שהוא בעשי', הרי זה אצילות שבעשי', כך, שעובר מיד "השמימה", שזהו ענינו של אצילות — מלשון אצלו וסמוך (כדאיתא בפרדס¹⁸ ובכ"מ).

ואין זה כמו לימוד התורה, שכיון שזהו ענין של שכל, הבנה והשגה, שצריך לתפוס ולהשיג את הענין, בהכרח שיהיו בו מדידות והגבלות, כפי שרואים במוחש בסדר הלימוד, שתחילה צריך ללמוד הקדמת הענין, ואח"כ צריך ללמוד את כל השקו"ט, ולאח"ז באים למסקנת הענין, כך, שיש בזה סדר מסודר במדידה והגבלה, ולכן בהכרח שיהי' זה במשך זמן, דכיון שצריך להבין כל דבר, אסור לו למהר, כיון שאז לא יוכל להבין הענין בשלימותו;

משא"כ תפלה, שענינה רגש הלב, כמארו"ל¹⁹ "איזו היא עבודה שהיא בלב .. זו תפלה" — הרי רואים במוחש שמצד רגש הלב יכול אדם (לאו דוקא איש ישראל) להשתנות מן הקצה אל הקצה בשעתא חדא וברגעא חדא, ולכן אין בתפלה מדידות והגבלות, כך, שללא אריכות זמן, בשעתא חדא וברגעא חדא, יכולים להתעלות מ"ארצה" — "השמימה".

(15) זהר ח"א רסו, ריש ע"ב. שו, ריש ע"ב.
 (16) תקו"ז תמ"ה (פג, א).
 (17) רע"א. ועוד.
 (18) שט"ז פ"א.
 (19) תענית ב, א.
 (15) ראה סה"מ קונטרסים ח"ב שיט, רע"א. ועוד.
 (16) ויצא כח, יב.
 (18) שט"ז פ"א.
 (19) תענית ב, א.

ובפרט שבענין התפלה יש סיוע מלמעלה, כמארז"ל²⁰ "בא לטהר מסייעים אותו".

תכלית התפלה היא אמנם שלאח"ז תהי' ההמשכה בעולם, שזהו תוכן הענין דבקשת צרכיו, החל מהבקשה הראשונה (לאחרי ג' ראשונות): "אתה חונן לאדם דעת . . חננו מאתך חכמה בינה ודעת", שזה קשור עם לימוד התורה (שצ"ל מיד לאחרי התפלה²¹), שענינה המשכה בעולם, ועד לברכה האחרונה: "המברך את עמו ישראל בשלום", החל מהשלום בין נפש האלקית לנפש הבהמית, ועד לשלום בעולם, שאין דבר שמבלבל ומנגד לעבודת ה', ובאופן כזה נמשך על כל היום כולו; אבל ההתחלה בזה היא באופן שמשתנה מן הקצה אל הקצה, ומתעלה מ"ארצה" — "השמימה", בשעתא חדא וברגעא חדא.

ח. עפ"ז יש לבאר בנוגע לדברי רבינו הזקן בתניא²² אודות נפילת מחשבות זרות בשעת התפלה,

— ש"לא כטעות העולם שטועים להוכיח מנפילת המחשבה זרה מכלל שאין תפלתם כלום, שאילו התפלל כראוי ונכון לא היו נופלים לו מחשבות זרות", "כי נפילת המחשבה זרה היא מהקליפה שבחלל השמאלי העושה מלחמה בבינוני עם נפש אלקית שבו, ונודע דרך הנלחמים וכן הנאבקים יחד, כשאחד מתגבר, אזי השני מתאמץ להתגבר ג"כ בכל מאמצי כחו, ולכן, כשנפש האלקית מתאמצת ומתגברת להתפלל, אזי גם הקליפה מתגברת כנגדה לבלבלה ולהפילה במחשבה זרה שלה . . והוא כמשל אדם המתפלל בכוונה ועומד לנגדו עו"ג רשע ומשיח ומדבר עמו כדי לבלבלו וכו'" —

דלכאורה: כל הביאור בנוגע לתפלה, שייך גם בנוגע לתורה — שכאשר יהודי לומד תורה, מצד נפשו האלקית, היו צריכים ליפול לו מחשבות זרות, מצד נפשו הבהמית.

ואדרבה:

רבינו הזקן מבאר בתניא²³ שע"י לימוד התורה נעשה "יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו כו'", ש"השכל תופס את המושכל ומקיפו בשכלו . . וגם השכל מלוכש במושכל כו'" — שזהו ענין שמצינו בלימוד התורה דוקא, ולא בתפלה.

וההסברה בזה — לפי שענין התורה הוא באצילות, והיינו, שגם כפי שהתורה היא למטה, הרי להיותה חכמתו ורצונו של הקב"ה, ה"ה בחי' אצילות, ולכן שייך בה הענין ד"יחוד נפלא" שהוא באצילות; משא"כ תפלה שהיא בעשי', לא שייך בה הענין ד"יחוד נפלא".

וכיון שכן, הי' צריך היצה"ר להפיל מחשבות זרות בשעת לימוד התורה יותר מאשר בשעת התפלה.

והרי רואים במוחש שאינו כן — שבשעה שיהודי לומד תורה, לא מבלבל אותו שום דבר; ודוקא בשעת התפלה נופלים לו מחשבות המבלבלות. ולכאורה: מהו טעם הדבר?

ויובן ע"פ האמור לעיל:

ע"י לימוד התורה נעשה אמנם "יחוד נפלא", אבל, כיון שזהו ענין של שכל, הנה אם הוא רק בעל-שכל, לא מבלבל אותו שום דבר — לא רק מצד האלקות שבתורה, אלא מצד השכל שבתורה. וכיון שענין של שכל הוא במדידה והגבלה, ישנם מדידות והגבלות בלימוד התורה; אם הוא יהודי של עולמות בי"ע — הרי זה מדידה והגבלה של העולמות שלמטה מאצילות, ואם הוא יהודי של עולם האצילות — הרי זה מדידה והגבלה של עולם האצילות. זהו אמנם מצרים דקדושה, אבל בכל זאת הרי זה ענין של מיצרים וגבולים. ולכן, אע"פ שהיצה"ר אינו מרוצה מזה שיהודי ילמד תורה, מ"מ, לא יהפוך את העולם בשביל זה, כיון שע"י אינו יוצא ממדידות והגבלות. ומה גם שלימוד התורה אינו בשעתא חדא וברגעא חדא, אלא דורש משך זמן, כך, שיש ליצה"ר זמן!...

משא"כ בשעת התפלה, שבה אין מדידות והגבלות — אם היצה"ר לא יזדרז מיד להפריע, הנה ברגע שלאח"ז יתעלה היהודי "השמימה", ויצא ממדידות והגבלות לגמרי, ואז, לא זו בלבד שהיצה"ר לא יוכל לשלוט עליו, אלא עוד זאת, שלא תהי' לו שייכות כלל עמו, ויפסיד אותו לגמרי... כי, בשעה שיהודי נמצא ב"שמימה", אינו מכיר ואינו רואה כלל את היצה"ר — "לא יגורך רע"²⁴. ולכן, מיד בעמדו להתפלל, משקיע היצה"ר את כל הכחות להפיל לו ריבוי מחשבות זרות, ולמנוע ממנו לעלות בשעתא חדא וברגעא חדא השמימה.

ט. ועפ"ז מובן שכאשר מישהו טוען שהוא מסכים לילך בדרך שסלל כ"ק מו"ח אדמו"ר, אבל יש צורך באריכות הזמן — אומרים לו,

(22) פכ"ח.

(20) שבת קד, א. וש"נ.

(23) פ"ה.

(21) ראה שו"ע אדה"ז אר"ח רסקנ"ה.

(24) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג, סע"ג. וש"נ.

וש"נ.